

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКИЙ ТЕХНОЛОГО-ЕКОНОМІЧНИЙ
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ ВІННИЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ
педагогічною радою
ВСП «Могилів-Подільський
технологічно-економічний фаховий коледж
Вінницького НАУ»
Протокол №18 від 29 грудня 2023р.

ВВЕДено В ДІЮ
наказом директора
№ 166/Н від 29 грудня 2023р.
Валентина КАЗЬМІР

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОТИДІЮ БУЛІНГУ**
Відокремленого структурного підрозділу
«Могилів-Подільський технологічно-економічний фаховий коледж
Вінницького національного аграрного університету»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення щодо протидії булінгу (цькування) в Відокремленому структурному підрозділі «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету» (далі — Положення) визначає правові, організаційні засади запобігання, виявлення та реагування на випадки булінгу (цькування) серед учасників освітнього процесу коледжу.

1.2. Це Положення розроблене відповідно до таких нормативно-правових актів та документів:

- Конституція України (стаття 28 щодо захисту людської гідності)
- Закон України «Про освіту» (абзац дев'ятий частини першої статті 64)
- Закон України «Про фахову передвищу освіту» (щодо забезпечення безпечного освітнього середовища)
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 № 2657-VIII
- Закон України «Про охорону дитинства» та Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»
- Стаття 173-4 Кодексу України про адміністративні правопорушення (щодо відповідальності за булінг)
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти»
- Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.02.2020 № 293 «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти»
- Статут Вінницького національного аграрного університету та Положення про Відокремлений структурний підрозділ «Могилів-Подільський технолого-економічний фаховий коледж ВНАУ»

1.3. Дія цього Положення поширюється на всіх учасників освітнього процесу коледжу:

- Здобувачів фахової передвищої освіти (студентів).
- Педагогічних, науково-педагогічних та інших працівників коледжу.
- Батьків або інших законних представників здобувачів освіти.

1.4. Булінг (цькування) - це діяння (дії або бездіяльність) учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій (кібербулінг), що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

1.5. Положення регламентує організацію роботи щодо запобігання та протидії булінгу, визначає порядок та механізми реагування на випадки булінгу (цькування) в Відокремленому структурному підрозділі «Могилів-Подільський

технологічно-економічний фаховий коледж Вінницького національного аграрного університету».

2. ВИЗНАЧЕННЯ ТЕРМІНІВ

2.1. Кривдник (булер) – учасник освітнього процесу, у тому числі неповнолітня особа, яка вчиняє булінг (цькування) щодо іншого учасника освітнього процесу.

2.2. Потерпілий (жертва булінгу) – учасник освітнього процесу, у тому числі неповнолітня особа, щодо якої було вчинено булінг (цькування);

2.3. Спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку булінгу (цькування).

2.4. Сторони булінгу (цькування) – безпосередні учасники випадку: кривдник (булер), потерпілий (жертва булінгу), спостерігачі (за наявності).

2.5. Наслідок булінгу (цькування) – фізична, психологічна, матеріальна шкода, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника та/або соціальна ізоляція потерпілого.

2.6. Учасники булінгу (цькування) – сторони булінгу (цькування), інші заінтересовані особи у запобіганні та протидії булінгу (цькування) в закладі освіти, передбачені спеціальними законами та залучені до освітнього процесу у порядку, що встановлюється закладом освіти.

2.7. Фізичне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає штовхання, зачіпання, підніжки, бійки, стусани, ляпаси, удари та інші дії, які завдають біль і тілесні ушкодження тощо.

2.8. Психологічне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає образи, поширення неправдивих чуток, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;

2.9. Економічне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає дрібні крадіжки, пошкодження або знищення особистих речей, вимагання грошей, їжі тощо.

2.10. Сексуальне насильство – форма насильства, в тому числі при вчиненні булінгу (цькування), що включає образливі жести, висловлювання прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток, обмацування сексуального (інтимного) характеру та/або змісту, сексуальні домагання тощо.

2.11. Кібербулінг – булінг (цькування), який вчиняється із застосуванням засобів електронних комунікацій (фото, відео і аудіофіксація).

3.ХАРАКТЕРИСТИКИ ПРОЯВІВ ТА ПОСЛІДОВНІСТЬ ДІЙ У РАЗІ ВИЯВЛЕННЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

3.1. Проявами, які можуть бути підставами для підозри в наявності випадку булінгу (цькування) учасника освітнього процесу в закладі освіти, є:

3.1.1. Замкнутість, тривожність, страх або, навпаки, демонстрація повної відсутності страху, ризикована, зухвала поведінка.

3.1.2. Неврівноважена поведінка.

3.1.3. Агресивність, напади люті, схильність до руйнації, нищення, насильства. 3.1.4. Різка зміна звичної для дитини поведінки.

3.1.5. Уповільнене мислення, знижена здатність до навчання.

3.1.6. Відлюдкуватість, уникнення спілкування.

3.1.7. Ізоляція, виключення з групи, небажання інших учасників освітнього процесу спілкуватися.

3.1.8. Занижена самооцінка, наявність почуття провини.

3.1.9. Поява швидкої втомлюваності, зниженої спроможності до концентрації уваги.

3.1.10. Демонстрація страху перед появою інших учасників освітнього процесу.

3.1.11. Схильність до пропуску навчальних занять.

3.1.12. Відмова відвідувати заклад освіти з посиленням на погане самопочуття.

3.1.13. Депресивні стани.

3.1.14. Аутоагресія (самоушкодження).

3.1.15. Суїцидальні прояви.

3.1.16. Явні фізичні ушкодження та (або) ознаки поганого самопочуття (нудота, головний біль, квалість тощо).

3.1.17. Намагання приховати травми та обставини їх отримання.

3.1.18. Скарги дитини на біль та (або) погане самопочуття; пошкодження чи зникнення особистих речей; вимагання особистих речей, їжі, грошей; жести, висловлювання, прізвиська, жарти, погрози, поширення чуток сексуального (інтимного) характеру або інших відомостей, які особа бажає зберегти в таємниці;

3.1.19. Наявність фото-, відео- та аудіоматеріалів фізичних або психологічних знущань, сексуального (інтимного) змісту.

3.1.20. Наявні пошкодження або зникнення майна та (або) особистих речей.

3.2. До булінгу (цькування) в Коледжі належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, душовими кімнатами, буфетом тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою директора коледжу, у тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

3.3. Ознаками булінгу (цькування) є систематичне вчинення учасниками освітнього процесу діянь стосовно своїх однолітків та (або) такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, а саме:

3.3.1. Умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру.

3.3.2. Словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи.

3.3.3. Будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток.

3.3.4. Будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів.

3.3.5. Інші правопорушення насильницького характеру.

3.4. Суб'єктами реагування у разі настання випадку булінгу (цькування) в Коледжі (далі – суб'єкти реагування) є:

3.4.1. Комісія з розгляду випадків булінгу (цькування), (далі – Комісія).

3.4.2. Служба у справах дітей.

3.4.3. Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

3.4.4. Суб'єкти реагування на випадки булінгу (цькування) в закладі освіти діють в межах повноважень, передбачених законодавством та цим Положенням.

3.4.5. Підрозділи Національної поліції України

3.5. Суб'єкти реагування здійснюють заходи, спрямовані на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в Коледжі згідно з Планом заходів щодо запобігання та протидії булінгу (цькуванню) в Коледжі.

3.6. Педагогічні та інші працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють булінг (цькування), зобов'язані:

3.6.1. Вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу.

3.6.2. За потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги.

3.6.3. Звернутися (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України.

3.6.4. Повідомити керівника закладу освіти та принаймні одного з батьків або інших законних представників студента, який став стороною булінгу (цькування).

4. ПОДАННЯ ЗАЯВ АБО ПОВІДОМЛЕНЬ ПРО ВИПАДКИ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

4.1. Учасники освітнього процесу можуть повідомити про випадок булінгу (цькування), стороною якого вони стали або підозрюють про його вчинення.

4.2. Заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування) можуть подаватися директору Коледжу, а в разі його відсутності — визначеній посадовій особі. Повідомлення можуть подаватися в усній, письмовій та/або електронній формі. У разі отримання повідомлення іншим працівником Коледжу він невідкладно передає його директору або особі, яка виконує його обов'язки

4.3. Керівник закладу освіти у разі отримання заяви або повідомлення про випадок булінгу (цькування):

4.3.1. Невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє територіальний підрозділ Національної поліції України у Вінницькій області, принаймні одного з батьків або інших законних представників неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування).

4.3.2. За потреби викликає бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги.

4.3.3. Повідомляє службу у справах дітей з метою вирішення питання щодо соціального захисту неповнолітньої особи, яка стала стороною булінгу (цькування), з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування) та вжиття заходів для усунення таких причин.

4.3.4. Повідомляє центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді з метою здійснення оцінки потреб сторін булінгу (цькування), визначення соціальних послуг та методів соціальної роботи, забезпечення психологічної підтримки та надання соціальних послуг.

4.3.5. Скликає засідання Комісії не пізніше ніж упродовж трьох робочих днів з дня отримання заяви або повідомлення.

5. СКЛАД КОМІСІЇ, ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ЇЇ ЧЛЕНІВ

5.1. Склад Комісії затверджує наказом директор коледжу. Комісія виконує свої обов'язки на постійній основі.

5.2. Склад формується з урахуванням основних завдань Комісії.

5.3. Комісія складається з голови, заступника голови, секретаря та не менше ніж п'яти її членів, у тому числі юрисконсульта.

5.4. До участі в засіданні Комісії можуть бути залучені представники служби у справах дітей, центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, а також батьки або інші законні представники неповнолітніх сторін булінгу (цькування), також можуть залучатися сторони булінгу (цькування).

5.5. Головою Комісії є директор Коледжу.

5.6. У разі відсутності голови Комісії його обов'язки виконує заступник голови.

5.7. У разі відсутності голови Комісії та його заступника обов'язки голови виконує один із членів, який обирається за поданням її секретаря.

5.8. У разі відсутності секретаря Комісії його обов'язки виконує один із членів Комісії, який обирається за поданням голови або заступника голови Комісії.

5.9. Член Комісії має право:

5.9.1. Ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються випадку булінгу (цькування), брати участь у їх перевірці.

5.9.2. Подавати пропозиції, висловлювати власну думку з питань, що розглядаються.

5.9.3. Брати участь у прийнятті рішення шляхом голосування.

5.9.4. Висловлювати окрему думку усно або письмово.

5.9.5. Вносити пропозиції до порядку денного засідання Комісії.

5.10. Член Комісії зобов'язаний:

5.10.1. Особисто брати участь у роботі Комісії.

5.10.2. Не розголошувати стороннім особам відомості, що стали йому відомі у зв'язку з участю у роботі Комісії, і не використовувати їх у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.

5.10.3. Виконувати в межах, передбачених законодавством та посадовими обов'язками, доручення голови Комісії.

5.10.4. Брати участь у голосуванні.

6. ПОРЯДОК РОБОТИ КОМІСІЇ

6.1. Метою діяльності Комісії є припинення випадку булінгу (цькування) в закладі освіти; відновлення та нормалізація стосунків, створення сприятливих умов для подальшого здобуття освіти у групі, де стався випадок булінгу (цькування); з'ясування причин, які призвели до випадку булінгу (цькування), та вжиття заходів для усунення таких причин; оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в соціальних та психолого-педагогічних послугах та забезпечення таких послуг.

6.2. Діяльність Комісії здійснюється на принципах: законності, верховенства права, поваги та дотримання прав і свобод людини, неупередженого ставлення до сторін булінгу (цькування), відкритості та прозорості, конфіденційності та захисту персональних даних, невідкладного реагування, комплексного підходу до розгляду випадку булінгу (цькування),

6.3. Комісія у своїй діяльності забезпечує дотримання вимог Законів України «Про інформацію», «Про захист персональних даних».

6.4. До завдань Комісії належать:

6.4.1. Збір інформації щодо обставин випадку булінгу (цькування), зокрема пояснень сторін булінгу (цькування), батьків або інших законних представників неповнолітніх сторін булінгу (цькування); висновків

практичного психолога; відомостей служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді; експертних висновків (за наявності), якщо у результаті вчинення булінгу (цькування) була завдана шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого; інформації, збереженої на технічних засобах чи засобах електронної комунікації (Інтернет, соціальні мережі, повідомлення тощо); іншої інформації, яка має значення для об'єктивного розгляду заяви.

Сторони випадку булінгу (цькування) мають право надавати пояснення, докази та іншу інформацію, що має значення для об'єктивного розгляду випадку, а також подавати пропозиції та висловлювати свою думку з питань, що розглядаються Комісією.

6.4.2. Розгляд та аналіз зібраних матеріалів щодо обставин випадку булінгу (цькування) та прийняття рішення про наявність/відсутність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві.

6.4.3. У разі прийняття рішення Комісією про наявність обставин, що обґрунтовують інформацію, зазначену у заяві, до завдань Комісії також належать:

6.4.4. Оцінка потреб сторін булінгу (цькування) в отриманні соціальних та психолого-педагогічних послуг та забезпечення таких послуг, у тому числі із залученням фахівців служби у справах дітей та центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді;

6.4.5. Визначення причин булінгу (цькування) та необхідних заходів для усунення таких причин;

6.4.6. Визначення заходів виховного впливу щодо сторін булінгу (цькування) у групі, де стався випадок булінгу (цькування);

6.4.7. Моніторинг ефективності соціальних та психолого-педагогічних послуг, заходів з усунення причин булінгу (цькування), заходів виховного впливу та корегування (за потреби) відповідних послуг та заходів.

6.5. Рішення Комісії може бути оскаржене відповідно до законодавства України. Порядок подання та розгляду скарги визначається цим Положенням.

7.ВЕДЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ КОМІСІЇ

7.1. Документування роботи Комісії здійснюється з метою забезпечення належного оформлення розгляду заяв та повідомлень про випадки булінгу (цькування), прийнятих Комісією рішень та контролю за виконанням визначених заходів.

7.2. За результатами засідання Комісії оформлюється протокол, у якому зазначаються:

- дата, час і місце проведення засідання;
- склад Комісії та присутні на засіданні;
- підстава для скликання Комісії;
- питання, що розглядалися;
- відомості про осіб, які брали участь у розгляді;

- пояснення, інформація та інші матеріали, розглянуті Комісією;
- прийняті Комісією рішення;
- визначені заходи щодо припинення та недопущення повторення випадку булінгу (цькування);
- відповідальні за виконання визначених заходів;
- інші відомості, що мають значення для розгляду випадку.

7.3. Протокол засідання Комісії оформлюється секретарем Комісії та підписується головою і секретарем Комісії.

7.4. До документації Комісії належать:

- заяви та повідомлення про випадки булінгу (цькування);
- протоколи засідань Комісії;
- письмові пояснення учасників розгляду;
- матеріали, отримані під час розгляду заяви або повідомлення;
- рішення Комісії;
- документи щодо виконання рішень Комісії;
- матеріали моніторингу ефективності визначених заходів;
- інші документи, що стосуються розгляду випадку булінгу (цькування).

7.5. Відповідальність за організацію ведення та зберігання документації Комісії покладається на секретаря Комісії, якщо інше не визначено наказом директора Коледжу.

7.6. Документація Комісії ведеться та зберігається з дотриманням вимог законодавства щодо захисту персональних даних, конфіденційності інформації та доступу до документів.

7.7. Доступ до матеріалів Комісії мають особи, яким такий доступ надано відповідно до законодавства України та цього Положення.

Заявник та сторони випадку мають право ознайомлюватися з матеріалами, що стосуються розгляду випадку, у частині, доступ до якої не обмежений законодавством, з урахуванням вимог щодо захисту персональних даних та конфіденційності.

7.8. Строки зберігання документів Комісії визначаються відповідно до вимог законодавства України та номенклатури справ Коледжу.

7.9. Документи Комісії, що містять персональні дані учасників освітнього процесу, не можуть використовуватися або поширюватися з порушенням вимог законодавства про захист персональних даних.

7.10. Форма протоколу засідання Комісії визначається додатком до цього Положення.

8. ПОРЯДОК МОНІТОРИНГУ ВИКОНАННЯ РІШЕНЬ КОМІСІЇ

8.1. Моніторинг виконання рішень Комісії здійснюється з метою контролю за реалізацією визначених Комісією заходів, оцінювання їх результативності та недопущення повторення випадків булінгу (цькування).

8.2. Контроль за виконанням рішення Комісії здійснюється у строки, визначені відповідним рішенням Комісії, з урахуванням характеру визначених

заходів та необхідності їх виконання.

8.3. Відповідальні за виконання визначених Комісією заходів зазначаються у протоколі засідання Комісії.

8.4. Відповідальна особа (особи) здійснює (здійснюють) контроль за виконанням визначених заходів та подає (подають) секретарю Комісії інформацію про їх виконання у строк, визначений рішенням Комісії.

8.5. За результатами моніторингу відповідальна особа подає Комісії інформацію про:

- виконані заходи;
- заходи, які перебувають у процесі виконання;
- невиконані заходи із зазначенням причин їх невиконання;
- результати проведених заходів;
- необхідність продовження, зміни або припинення визначених заходів.

8.6. Результати моніторингу оформлюються у формі службової записки, довідки або іншого документа, визначеного Комісією, та долучаються до матеріалів відповідного випадку булінгу (цькування).

8.7. За результатами моніторингу Комісія у разі потреби може прийняти рішення про продовження, коригування або припинення визначених заходів.

8.8. У разі встановлення невиконання або неналежного виконання рішення Комісії відповідальна особа інформує голову Комісії та директора Коледжу.

8.9. Інформація про результати моніторингу та виконання рішення Комісії зазначається у відповідній документації Комісії та зберігається разом з іншими матеріалами щодо розгляду випадку булінгу (цькування).

8.10. Моніторинг виконання рішень Комісії здійснюється з дотриманням вимог щодо захисту персональних даних та конфіденційності інформації про учасників освітнього процесу.

9. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ) В КОЛЕДЖІ

9.1 Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькування) в Коледжі має бути постійним системним процесом, спрямованим на :

9.1.1. Визначення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню булінгу(цькування) та (або) потенційних його ризиків виникнення;

9.1.2. Виявлення булінгу (цькування) та (або) потенційних його ризиків його виявлення;

9.1.3. Виявлення та реалізацію необхідних заходів, способів і методів вирішення ситуацій булінгу (цькування) та \ або усунення потенційних ризиків його виникнення.

9.2.Завданнями діяльності щодо запобігання та протидії боулінгу(цькуванню) в Коледжі є: створення безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу про булінг (цькування); формування в учасників підвищення рівня поінформованості учасників освітнього процесу про булінг (цькування);

формування в учасників освітнього процесу нетерпимого ставлення до насильницьких моделей поведінки.

9.3. Діяльність щодо запобігання та протидії булінгу (цькування) в Коледжі відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькування) в Коледжі

РОЗРОБНИК:

Заступник директора
з виховної роботи

Ірина ВОЙЦЕХІВСЬКА

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з навчальної роботи

Лариса ЖОВТА

Завідувач відділення обліку
та харчової продукції

Людмила ЧОРНЕНЬКА

Завідувач технологічного відділення

Антоніна КОНДРУК

Голова студентської ради

Іван ШАЛІНСЬКИЙ

Голова Первинної профспілкової організації
працівників ВСП «Могилів-Подільський
технологічно-економічний фаховий коледж
Вінницького НАУ»

Людмила СОЛЯР